

Månadsrapport Oktober 2022

Stadsledningskontoret
721 87 Västerås
021-39 00 00 • www.vasteras.se

Maria Lindblom Lundh
021-391193 • @vasteras.se

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Demografi, omvärld och påverkan i Västerås stad	4
Befolkningsutveckling	4
Omvärlden och ekonomi.....	4
Skatter, generella statsbidrag och utjämning	5
Arbetsmarknaden	5
Sjukfrånvaro	6
Ekonomisk utveckling	7
Prognos 2022	7
Nämndernas resultat och prognos	8
Investeringar.....	12
Finansiella rapporter	14
Resultaträkning.....	14
Utfall per nämnd.....	15
Investeringar.....	16

Sammanfattning

Årets prognos 423 mnkr (budget 149 mnkr, 1,6 %), 4,3 % av skatter och generella statsbidrag.

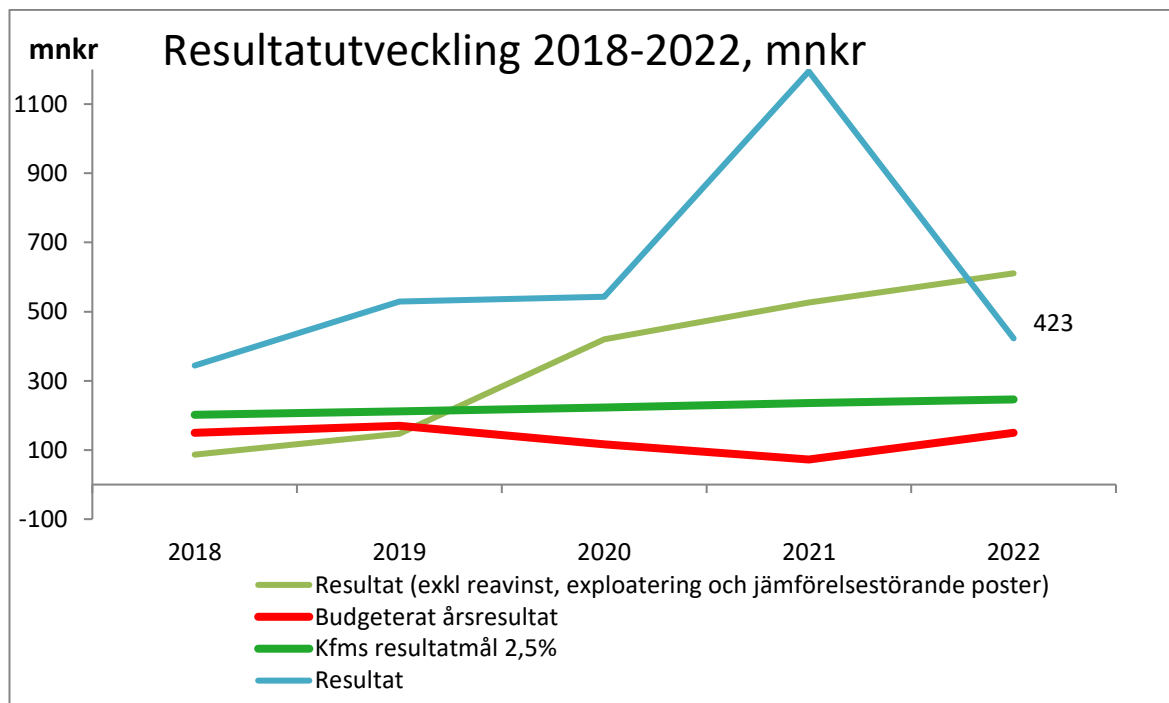
Prognos exklusive jämförelsestörande poster 611 mnkr, 6,2 %.

därav prognos finansnetto -200 mnkr (budget -4 mnkr)

Årets investeringsprognos 892 mnkr (budget 1 421 mnkr), utfall tom okt 510 mnkr.

Prognos

- Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning +273 mnkr
- Realisationsvinster anläggningar +74 mnkr
- Nämnderna sammantaget +117 mnkr jämfört med +66 mnkr i delår 2 och +74 mnkr i september

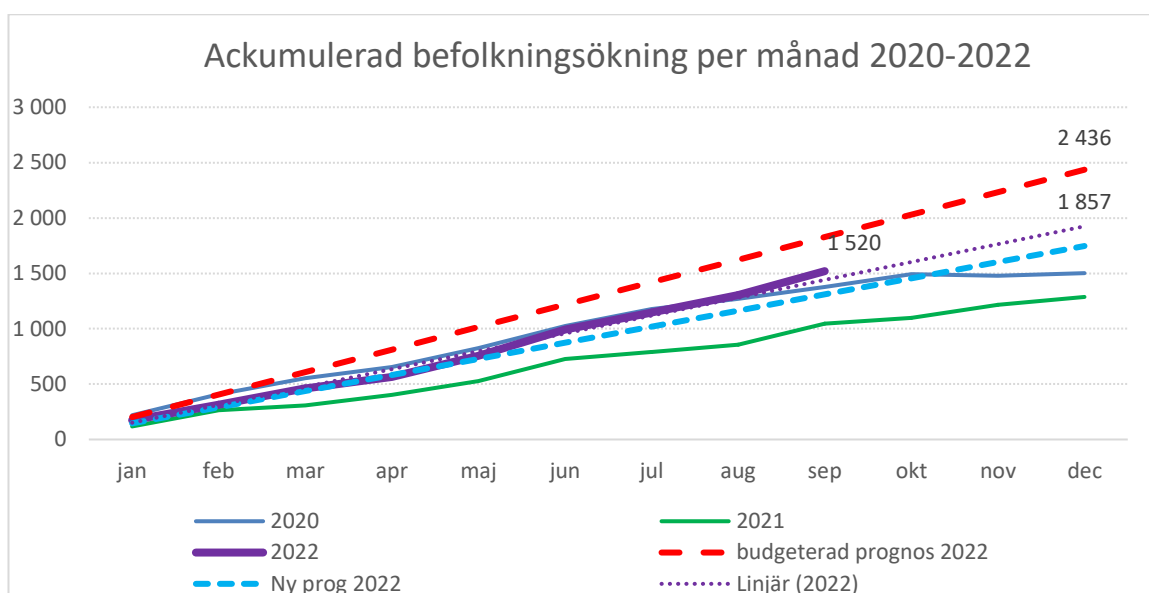

Negativt finansnetto på -200 mnkr drar ner prognosen för året till 423 mnkr, 4,3 % av skatter, utjämning och generella statsbidrag.

Demografi, omvärld och påverkan i Västerås stad

Befolkningsutveckling

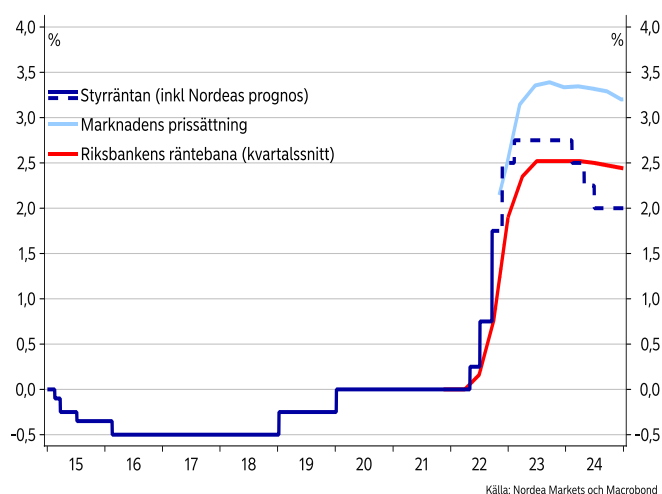
Befolkningsprognosen som bygger budget 2022 års utgiftssida är en ökning med 2 436 personer till 159 274 invånare 31 december 2022. Det innebär en högre ökning än 2021. En ny befolkningsprognos från mars 2022 visar dock en lägre ökning med 1 747 till 158 585. Enligt SCB:s månadsstatistik har befolkningen ökat med 1 520 personer till och med september och en uppskattning med hjälp av tidigare års ökningskurva ger en ökning med knappt 1 900 personer till december.

Omvärlden och ekonomi

Under oktober har längre marknadsräntor sjunkit något. Riksbanken förväntas höja styrräntan med 0,75-1-procentenhet i samband med det penningpolitiska mötet i november.

Det finns fortsatt en stor skillnad i marknaden och analytikers tro om hur hög styrräntan kommer att bli. Hushållen är historiskt pessimistiska om sin egen ekonomi och även företagen börjar nu känna av en avkylning i ekonomin. Ett flertal konjunkturprognoser, inklusive regeringens höstbudget, ser nu överhängande recessionsrisker inför 2023 och 2024 och att Riksbanken därför kan komma att behöva börja sänka reporäntan under 2024.

I USA bromsade inflationstakten in till 7,7 procent i oktober och i Sverige föll den till 9,3 procent. Största anledningen till att inflationen sjönk i Sverige var fallande elpriser till följd av den hittills milda hösten.

Världens börser repade sig under oktober. Stockholmsbörsen steg med hela 6,4 procent under oktober medan världsindeks steg med 5,4 procent omräknat till svenska kronor.

Skatter, generella statsbidrag och utjämning

SKR bedömer i skatteprognosen per oktober att det blir en svagare nominell skatteunderlagstillväxt under hela prognosperioden 2022–2025 och att köpkraften blir ytterligare lägre på kort sikt. Detta beror på en ännu högre allmän prisuppgång och effekten på värderingen av pensionskulden som ökat prisbasbelopp innebär. Slutåret är prisutvecklingen något nedreviderad.

I år bedöms skatteintäkter, generella bidrag och utjämning totalt få 273 mnkr bättre utfall än budget. Skatteintäkterna och utjämningsystemet bedöms bli 237 mnkr högre. Orsaker är en högre lönesumma. Inga generella statsbidrag var kända vid budgetbeslutet, men kommer att falla ut med 36 mnkr. Största delen består av en fortsättning av skolmiljarden, 21 mnkr och ett bidrag för sjuksköterskor på särskilda boenden, 9 mnkr. Dessa klassas som generella statsbidrag, men tillfaller berörda nämnder genom interna bidrag. Ett nytt generellt statsbidrag tillkom i juni för ökade finansiella kostnader där Västerås del är 3 mnkr, samt ett tillfälligt bidrag för kommunernas mottagning av flyktingar från Ukraina, med 2 mnkr 2022.

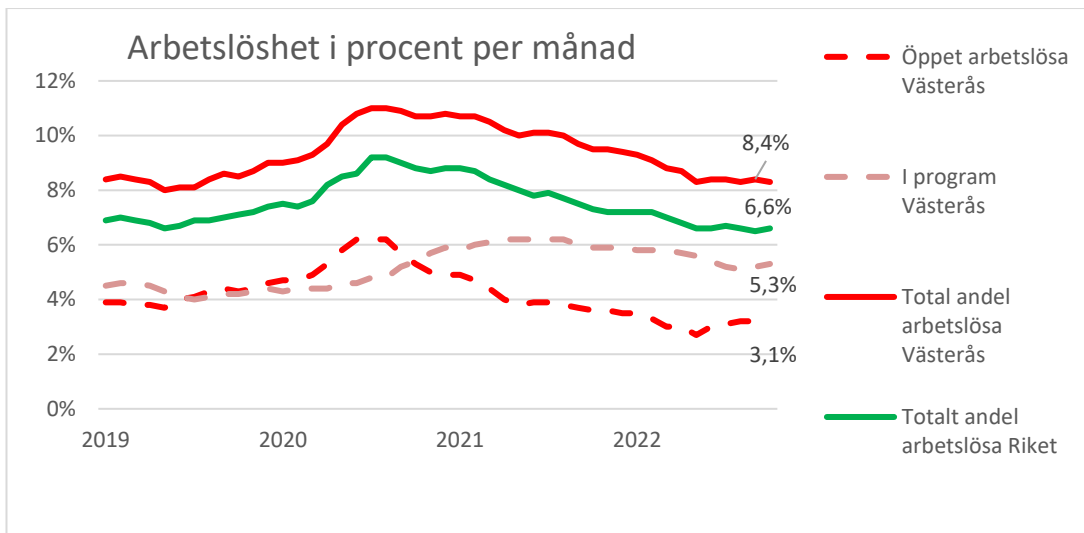
Arbetsmarknaden

Arbetslösheten i riket var 6,6 % i oktober, vilket var oförändrat jämfört med september. I Västerås var arbetslösheten i oktober 8,4 %, knappt 2 400 personer var öppet arbetslösa, 3,1 %, medan antalet arbetslösa i program var drygt 4 000, 5,3 %.

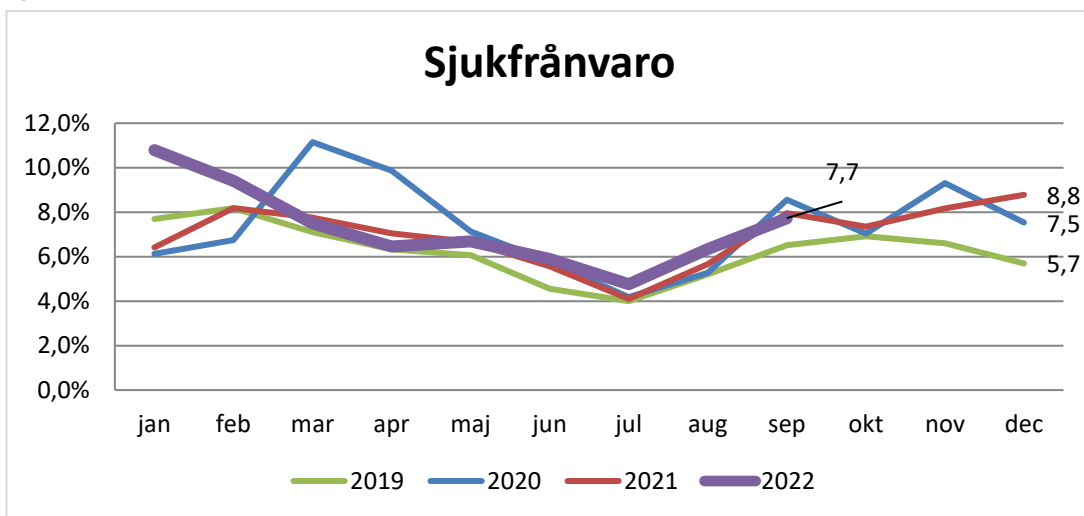
Frågan är hur snart vi når en lågkonjunktur och hur djup den blir. SKR bedömer i sin prognos att svensk BNP faller nästa år och att därmed återhämtningen på arbetsmarknaden bryts och arbetslösheten hamnar kring 8,5 procent de närmaste två åren.

Antalet varsel ökade kraftigt i oktober. Över 4 900 varslades och av dem fanns knappt 200 i Västmanland. Totalt antal varslade är uppe i 22 000 i år, varav knappt 5 procent i vårt län. Antalet nyanmälda platser på Arbetsförmedlingen är dock fortfarande högt, till och med oktober har nästan 25 000 arbeten anmälts i Västerås, vilket är nästan 8 000 fler än i oktober 2021.

2022-11-16

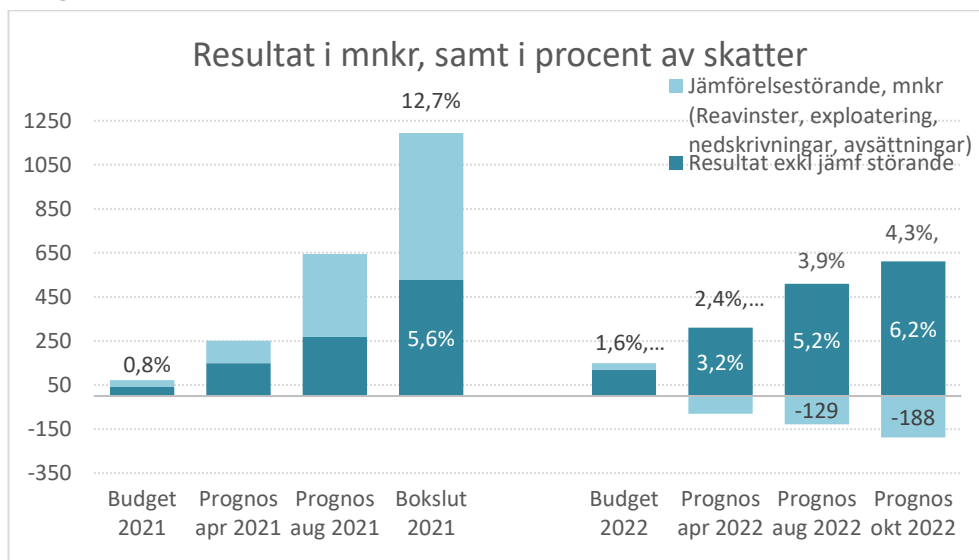
Sjukfrånvaro

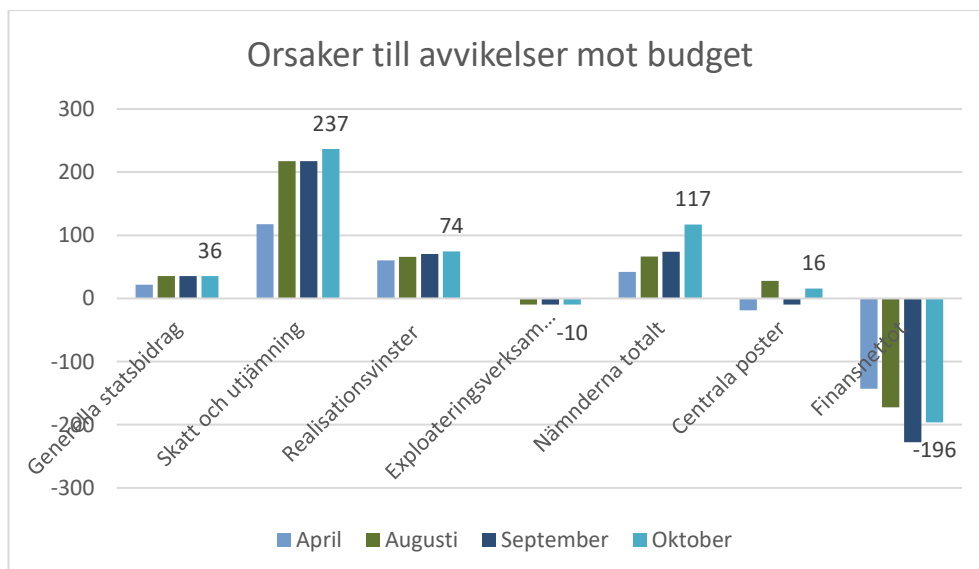
Sjukfrånvaron var hög i början av 2022, men har sjunkit till sommaren likt tidigare år. Snittet för staden låg i september på 7,7 %, men skillnaderna mellan förvaltningarna är stora, vård- och omsorgsförvaltningen hade en sjukfrånvaro på 8,8 % och förskoleverksamheten liksom utbildnings- och arbetsmarknad på barn- och utbildningsförvaltningen hade en sjukfrånvaro över 10 % i september.

Ekonomisk utveckling

Prognos 2022

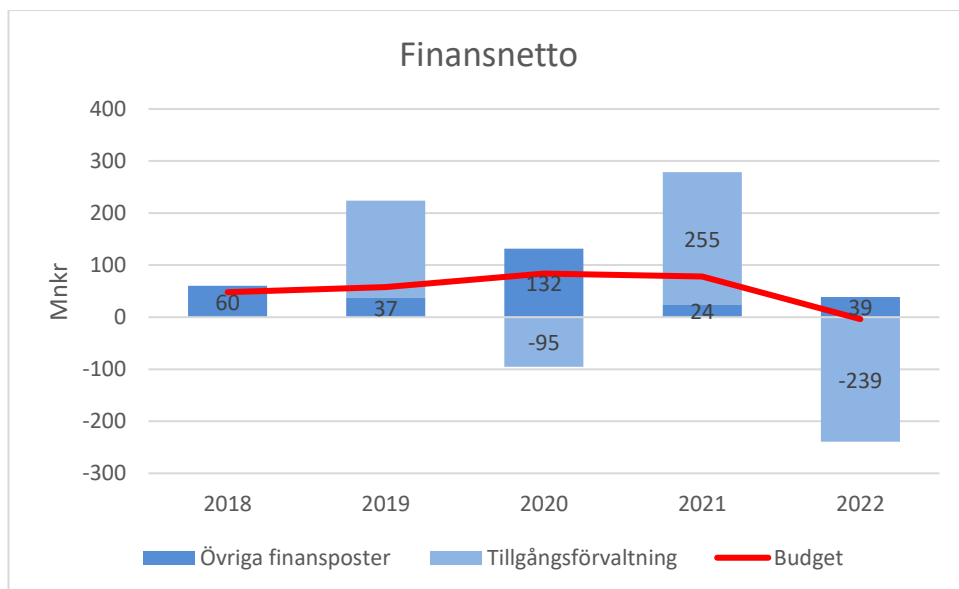

Västerås stad redovisar en prognos för året på 423 mnkr, ett överskott på 273 mnkr. Överskottet motsvarar 4,3 % av årets prognos på skatter, utjämnung och generella statsbidrag att jämföra med budgeterade 1,6 %.

Högre beräknade skatteintäkter och generella statsbidrag ingår i prognosen med 273 mnkr. Prognosen för realisationsvinster för försäljning av materiella och finansiella anläggningstillgångar är beräknad till 74 mnkr (69 mnkr + 5 mnkr), nära utfallet för perioden, huvudsakligen från försäljning av tomträtter. Nämnderna redovisar en prognos på 117 mnkr jämfört med 74 mnkr i september.

2022-11-16

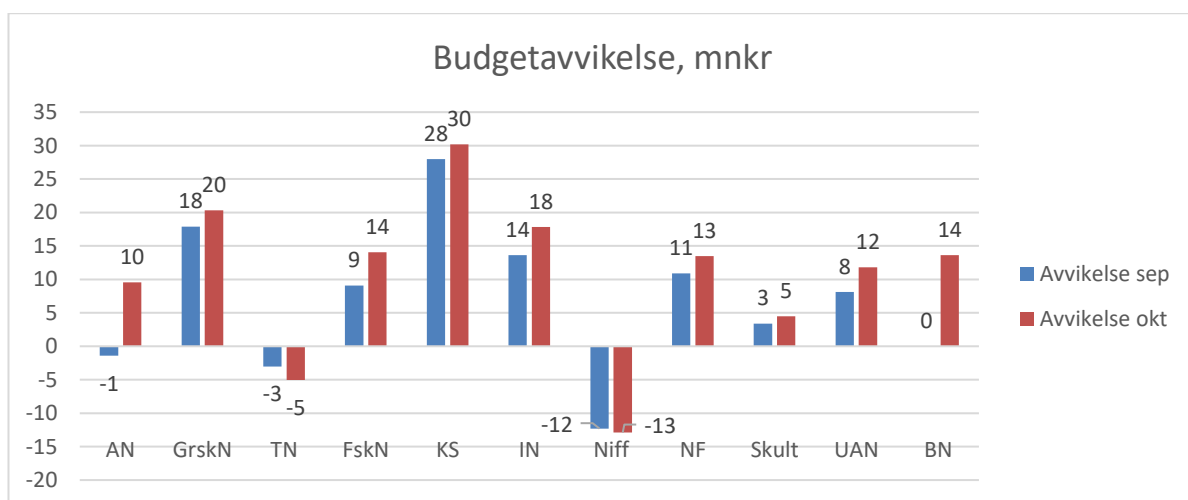
Finansnettot redovisar en negativ prognos beroende på negativ börsutveckling även om prognosen är lite bättre än i september.

Staden håller fortsatt en relativt låg andel aktier i portföljerna. Marknadsvärdet i pensionsportföljen var den 31 oktober cirka 1 459 mnkr, upp 1,6 % under månaden och sedan årsskiftet en minskning med cirka 11,6 %.

Likviditetsportföljen hade ett marknadsvärde på cirka 503 mnkr, en minskning med 7,4 % sedan årsskiftet.

Internbanken kommer tillsvidare att fortsätta hålla en relativt lång räntebindning kring 4 år. Efterfrågan på stadens värdepapper är fortsatt god. Staden har mycket god likviditet och internbanken har förfinansierat resten av årets lånefall.

Nämndernas resultat och prognos

2022-11-16

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande och tekniska nämnden uppvisar negativa prognoser. Övriga nämnder har en prognos på noll eller bättre. Flyktingverksamheten som finns inom individ- och familjenämnden har en prognos på ett underskott som beror på flyktingmottagning utöver den från Ukraina där bedömningen att migrationsverkets ersättningar kommer att täcka.

Nämnderna redovisar en sammanlagd prognos på ett överskott på 117 mnkr, exklusive realisationsvinster och överskott för leasing och exploatering. Det är en förbättring mot prognosen i september med 43 mnkr.

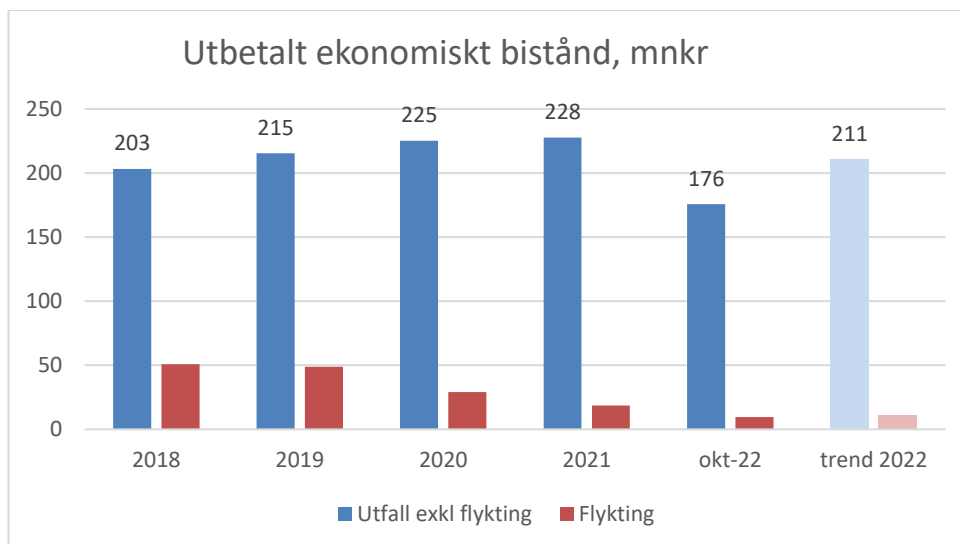
Byggnadsnämnden har från oktober ändrat sin prognos från noll till ett för nämnden stort överskott mot budget på 14 mnkr, ett överskott i förhållande till budgetramen med 47 procent. Orsakerna är flera. Personalomsättningen är stor – 14,5 %, jämfört med 9,7 % i staden totalt till och med oktober. Det har gjort att vakanser uppstått och därmed bedöms arbetskraftskostnaderna på helåret vara 5 mnkr lägre än budget. Intäkterna har en högre prognos än budget med 7 mnkr huvudsakligen inom plan- och bygglovsenheterna. Antalet bygglov var rekordhög 2021, men budget 2022 sattes försiktigt då avmattningen började synas, men utfallet visar sig bli bättre. För planavdelningen är intäktsredovisningen svår att planera då planerna sträcker sig långt i tiden och fakturering sker först när planen vunnit laga kraft på kommunens egen mark, medan för privat mark kan faktureringen ske mer löpande. Förslag finns att ändra det även för den kommunala marken vilket skulle göra det lättare att lägga prognoser för planintäkterna. De konsulter som planerades för att snabba på planeringsprocessen har inte kunnat tas in av tidsskäl, varför dessa kostnader blir 2 mnkr lägre för nämnden.

Individ- och familjenämnden bedömer att årets prognos blir ytterligare bättre än överskottet på 12 mnkr från septemberprognosen. Justeringen till +18 mnkr består huvudsakligen av större överskott inom barn och ungdom.

Det har fortsatt varit färre placeringar av barn och unga i institutionsvård under perioden, men fler placeringar i egna och konsulentstödda familjehem. Statsbidrag och lägre personalkostnader bidrar till den positiva prognosen för området på +31 mnkr.

Inom verksamhetsområde vuxen är det färre som uppbär ekonomiskt bistånd. men fler personer utsatta för våld i nära relation i perioden än budgeterat, samt högre kostnader för missbruksvården. Verksamhetsområde vuxen totalt har per oktober förbättrat prognosen till +1 mnkr. Negativa resultat för missbruksvård och för verksamheten för personer utsatta för våld i nära relation vägs upp av ett större överskott inom ekonomiskt bistånd där prognosen är att den lägre nivån av hushåll som behöver bistånd består året ut.

2022-11-16

Utbetalt ekonomiskt bistånd minskar i takt med allt färre hushåll med bidrag.

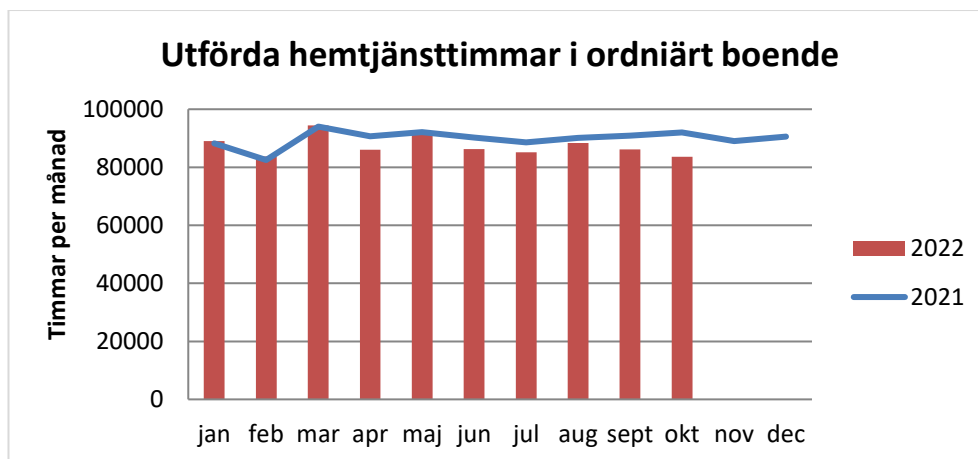
Centralt tillkommer kostnader för återställning av lokaler som lämnats i och med flytten till Socialtjänstens hus.

Prognosen för flyktingmottagningen har försämrats från noll till ett underskott på 4 mnkr. Underskottet uppstår i ordinarie flyktingmottagning, medan flyktingarna från Ukraina bedöms få täckning för kostnaderna genom Migrationsverkets ersättningar enligt massflyktsdirektivet. Det är dock svårt att bedöma och beror på kommande flyktingströmmar. Till och med oktober har det kommit 141 flyktingar från Ukraina.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande har ett överskott per oktober på 2 mnkr bland annat beroende på vakanser inom fritidsverksamheten, där den nya fritidsklubben på Hammarby ännu inte haft några större kostnader. Idrotts- och fritidsverksamheten har för perioden ett underskott på 5 mnkr. Årets prognos är något försämrad till -13 mnkr. Hela underskottet finns inom idrottsanläggningar och beror huvudsakligen av ökade energikostnader, där bedömningen är att underskottet blir något större. Överskott bedöms fortsatt inom område förebyggande och har ökat något jämfört med september.

Äldrenämndens prognos har justerat sin prognos till +10 mnkr jämfört med septembers prognos på -1 mnkr. Hela förändringen återfinns inom beställarsidan. Orsaken är en ny bedömning av utbetalning av ersättning av hemtjänst enligt LOV som förbättrats med 7 mnkr, ökade avgiftsintäkter 5 mnkr men en sämre prognos för tomhyror.

2022-11-16

Utförda timmar inom hemtjänsten har sjunkit under hösten.

Prognosen för beställarsidan är ökad till +31 mnkr då bland annat anslaget för kvalitetssatsningen inte nyttjas och ersättningen för hemtjänst förbättrats, då en vikande trend för utförda timmar syns. Åtgärderna för att förkorta inställetiderna inom hemtjänsten leder till ett underskott, liksom kostnaden för tomhyror och avvecklingen av ett servicehus.

Prognosen i egenregin är liksom tidigare -21 mnkr. Underskottet kan främst förklaras av fortsatt obalans inom hemvården. Låg beläggning på korttidsplatser har påverkat positivt liksom statsbidragen för sjuklöner och för sjuksköterskor.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning har en prognos på +14 mnkr, varav 11 mnkr för beställarsidan, en förbättring mot september med 3 mnkr. Förändringen beror på förbättrade prognoser inom personlig assistans och boendestöd jämfört med septemberprognosen.

Orsaker till överskottet är främst lägre kostnader för boendestöd, då färre antal timmar bedöms på grund av att inga privata utförare finns kvar sedan våren och egenregin inte hunnit med i omställningen. Kostnaden för sysselsättning psykiatri blir också lägre än budgeterat då deltagarantalet sjunkit.

Daglig verksamhet har fortsatta negativa budgetavvikelse, men dessa vägs upp av positiva avvikelser inom andra delar av LSS, bland annat servicebostad, personlig assistans och avlösarservice.

Grundskolenämndens prognos är per oktober +20 mnkr, vilket är marginellt högre än september. Överskottet fördelar sig på tilldelningsekonomi med 15 mnkr och den kommunala skolan med 5 mnkr. Färre elever, statsbidrag för sjuklönekostnader och vakanser är orsaken till budgetöverskottet.

Förskolenämnden har högre prognos i oktober, +14 mnkr, mot +9 mnkr i september. Större delen av överskottet, 12 mnkr, avser tilldelningsekonomi. Orsaker till överskottet är färre antal barn och högre föräldrantäkter än

2022-11-16

budgeterat. I den kommunala förskolan är prognosen ett mindre överskott där sjuklönersättningarna i början av året är en förklaring.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden visar per oktober en högre prognos i oktober, +12 mnkr, jämfört med september, +8 mnkr. 12 mnkr återfinns inom vuxenutbildningscentrum på grund av ökade statsbidrag. Skillnad mot budget finns i minskade elevvolymen i det kommunala gymnasiet, men ökade volymer i fristående. Underskottskompensation till fristående gymnasier, då flera kommunala gymnasieutbildningar har underskott, ingår i prognosen med 2 mnkr.

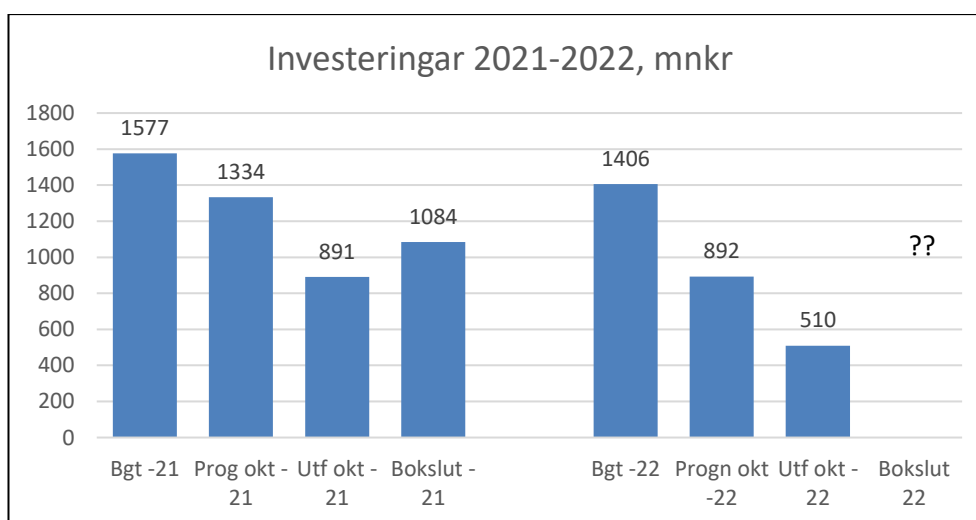
Den kommunala utföraren har en negativ prognos för gymnasiedelen på grund av färre elever, medan arbetsmarknadsenheterna bedöms få ett överskott på grund av vakanser.

Kommunstyrelsens prognos är i oktober 2 mkr högre än i september, +30 mnkr, där orsaken främst är lägre personalkostnader beroende på tillfälliga vakanser på flera enheter. Dessutom redovisas högre intäkter inom flera delar. Förbättringen återfinns i lägre kostnader för konsulter som inte hinner nyttjas i år inom ledning, ekonomi och digitalisering.

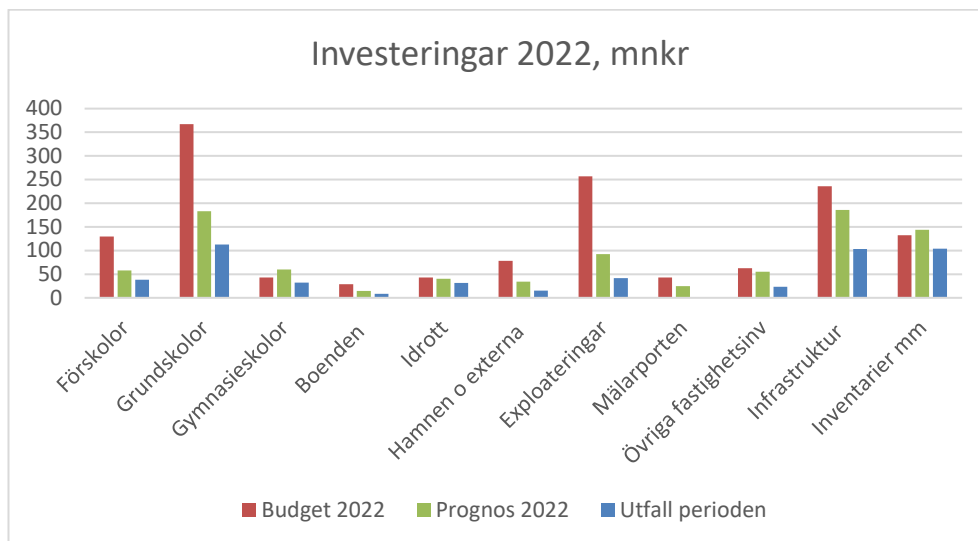
Tekniska nämndens prognos är nerjusterad med 2 mnkr till -5 mnkr per oktober. 19 mnkr beror på ökade drivmedelskostnader för kollektivtrafiken, medan intäkterna ökar för parkering och markupplåtelse med 8 mnkr mot budget. På grund av tidsförskjutningar för investeringar minskar årets kapitalkostnader med 6 mnkr mot budget.

Investeringar

Investeringsutfallet är fortfarande lågt med tanke på att endast två månader av året återstår, 510 mnkr. Utfall samma period 2021 var 891 mnkr och blev i december 1 084 mnkr. Prognosen för året har justerats ner ytterligare 55 mnkr jämfört med september till 892 mnkr.

2022-11-16

Prognosen är betydligt lägre än budgeten för förskolor, grundskolor och exploateringsinvesteringar. Avvikelserna består huvudsakligen på flytt till 2023 på grund av ändring i tidsplaner av detaljplaner eller infrastruktur samt ändring i projektomfattning och tillvägagångssätt.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Resultaträkning, mkr	Utfall sep	Budget okt	Avvikelse okt	Budget 2022	Prognos 2022	Prognos- avvikelse
Intäkter	2 013	1 792	221	2 147	2 394	247
Kostnader	-9 009	-9 097	88	-10 995	-11 019	-24
Avskrivningar	-493	-479	-14	-575	-601	-26
Verksamhetens nettokostnader	-7 489	-7 785	296	-9 423	-9 226	197
Skatteintäkter	6 709	6 524	185	7 829	8 040	211
Generella bidrag och utjämning	1 512	1 456	56	1 747	1 808	61
Verksamhetens resultat	732	195	537	153	623	470
Finansiella intäkter	282	150	132	174	320	146
Finansiella kostnader	-478	-148	-329	-178	-520	-342
Finansnetto	-196	2	-197	-4	-200	-196
Resultat	536	196	340	149	423	273

Utfall per nämnd

Nämnder, mnkr	Budget 2022	Avvikelse perioden	Prognos Prognos	Prognos avvikelse
Äldrenämnd	-1 802	10	-1 793	10
Grundskolenämnd	-2 250	29	-2 230	20
Teknisk nämnd	-518	24	-523	-5
Förskolenämnd	-1 075	20	-1 061	14
Fastighetsnämnd	30	74	102	72
Kommunstyrelse	-219	39	-189	30
Individ- och familjenämnd	-924	22	-906	18
Nämnden för idrott, fritid o förebyggande	-303	2	-316	-13
Byggnadsnämnd	-29	12	-16	14
Miljö- och konsumentnämnd	-23	3	-23	0
Nämnden för pers m funktionsnedsättning	-927	22	-914	13
Överförmyndarnämnd	-16	1	-15	0
Kulturnämnden	-211	4	-211	0
Skultuna kommundelsnämnd	-129	6	-125	5
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnd	-918	29	-906	12
Valnämnd	-7	0	-7	0
Kommunrevision	-5	0	-5	0
Totalt nettoresultat nämnder	-9 327	296	-9 136	190
varav exploatering, FN	30	-9	20	-10
varav reavinster, främst FN	0	73	74	74
varav finansiell leasing, FN	0	7	9	9
Resultat nämnder exkl reav, explo, fin lease	-9 357	225	-9 240	117
Centrala poster	-96	0	-89	7
Verksamhetens nettokostnader	-9 423	296	-9 226	197

Resultatet per oktober visar en avvikelse mot budget på nämnderna med +225 mnkr, exklusive realisationsvinster, resultat för finansiell leasing samt exploateringsvinster. Prognosen är en budgetavvikelse på +117 mnkr exklusive realisations-, leasing- och exploateringsvinster. Prognosen är en förbättring mot september med 43 mnkr. Flertalet nämnder har förbättrat sina prognoser. Ett stort budgetöverskott beräknas på byggnadsnämnden med 14 mnkr, men även individ- och familjenämndens överskott ökar till 18 mnkr men där ingår nu ett underskott för flyktningmottagningen. Underskotten har ökat något i tekniska nämnden liksom nämnden för idrott, fritid och förebyggande.

Investeringar

	Utfall	Budget	Prognos	Avvikelse
Investeringar, Västerås stad	perioden	2022	2022	Prognos- budget
Fastigheter - förskola	38	130	58	72
Fastigheter - grundskola	113	367	183	184
Fastigheter - gymnasiet	32	43	60	-17
Boenden	8	29	15	14
Idrottsfastigheter	32	43	40	3
Energiinvesteringar fastigheter	2	10	10	0
Hamnen	7	39	16	23
Hamnen, externa hyresgäster	8	39	18	21
Exploatering och markinvesteringar	42	257	92	165
Mälarporten	1	43	25	18
Övriga fastighetsinvesteringar	22	53	46	7
Fastighetsnämnden totalt	303	1 052	563	489
Infrastruktur ordinarie	66,7	101	99	2
Infrastruktur strategisk	36,2	135	87	48
Tekniska nämnden totalt	103	236	186	50
Övriga nämnder	104	132	144	-11
Totala investeringar	510	1 420	892	528

Investeringsutfallet i Västerås stad per oktober är 510 mnkr, vilket är 36 procent av årets budget på 1 421 mnkr. Prognosen för året är nerjusterad till 892 mnkr, vilket är 161 mnkr lägre än i delårsrapporten per augusti och ytterligare 55 mnkr lägre än i september och återfinns bland fastighets- och exploateringsinvesteringarna. Utfallet är fortfarande något lågt med tanke på att endast två månader återstår av året, men prognoserna ses fortlöpande över i teknik- och fastighetsförvaltningen.